

Syskrinet, Anne-Mette Holm sidder med, kaffefilterholderen, uret og "snehare" stolen er alle lavet af genbrugstræs, og de flettede kurve er lavet af plastikgjorde.

Genbrug er kodeordet

TEKST OG FOTO: KIRSTEN RØDSGAARD-MATHIESEN

Siden hun som helt ung arbejdede en tid i Nuuk i Vestgrønland, har væveren, kunsthåndværkeren og sløjd læreren Anne-Mette Holm drømt om at vende tilbage til inuitkulturen og øen med den fantastiske natur. I september sidste år lykkedes det, idet hun fik tilbudt jobbet som leder af aktiveringsværkstedet, Qaaliaaq, i byen Tasillaq i Østgrønland, hvor en del af byens handicappede borgere arbejder.

For nogle år siden tog kunsthåndværkeren og væveren Anne-Mette Holm en sløjd læreruddannelse, hvor hun blandt andet arbejdede med grønlandsk sløjd og husflid, og det vakte en gammel drøm til live.

– Som helt ung arbejdede jeg i ergoterapien på Dronning Ingrid's hospital i Nuuk, og siden da har jeg drømt om at komme tilbage og få endnu en arbejdsperiode i Grønland. Derfor søgte jeg stillingen som værkstedsleder og var altså heldig at få den, siger Anne-Mette Holm, 52 år.

Efter en sej start stortrives hun nu i Østgrønland, hvor hun arbejder med fysisk og psykisk handicappede på et beskyttet værksted i byen Tasillaq, der har bare 1700 indbyggere.

– Den første tid var jeg helt ulykkelig og fortvivlet, idet området generelt er meget fattigt. Det var virkelig en stor udfordring at komme hertil. Især fordi jeg følte, jeg ikke kunne gøre noget. Men så vendte bøtten for mig, og det blev pludselig spændende ikke at "kunne alting", ikke at have "frit valg på alle hylde". Og resultatet blev, at jeg har fået frigjort en masse kreativitet ved at arbejde her. For når der ikke er ret mange muligheder, bliver du nødt til virkelig at tænke dig om og udfordre dig selv, siger Anne-Mette Holm, mens hun viser rundt i Qaaliaaq.

Lampene i det beskyttede værksted har Anne-Mette Holm lavet af bagepapir, som er flettet i den gamle skandinaviske teknik, men også bruger til julehjerter.

Inspireret af kulturen

I Skandinavien er Anne-Mette Holm mest kendt som væver, og hun har da også sin egen væv med. Den står i hendes lille, røde træhus, der ligger få meter fra værkstedet. Fra begge huse er der en formidabel udsigt over fjorden omkring Tasillaq, hvor betagende isbjerge og storis flyder rundt, som var de en del af en foranderlig skulpturpark. De er en evig kilde til inspiration. Men ikke kun naturen inspirerer Anne-Mette Holm. Også den gamle grønlandske fangerkultur har sat sit præg på hendes kreativitet. Hun har for nylig vævet et viskestykke med motiver af ulo'en - den grønlandske kvindekniv, der er kendt i hele det arktiske område.

At bo i så mægtig en natur gør noget godt ved min sjæl!

– Jeg kontaktede først Georg Jensen, der var vilde med designet, men desværre havde de ikke den rette væv til det format, viskestykket er lavet i – det vil sige med en æg på begge sider. De foreslog i stedet, at jeg kontaktede det svenske linnedvæveri, Ekelund.

Som sagt så gjort, og i dag fås viskestykket, der er vævet i halvt bomuld og halvt hør, i Nuuk, Tasillaq og København.

Genbrug er kodeordet

Der er ingen tvivl om, at Anne-Mette Holm kunne tænke sig at bruge mere tid foran sin væv derhjemme, men hendes arbejdsliv tillader det ikke i øjeblikket. Hun har travlt på værkstedet, hvor brugerne strikker, syr og reparerer tøj, snedkerer, høvler, sliber, maler, skærer i ben og tand, fletter kurve og laver klassiske østgrønlandske perlebroderier. Og den kreative leder har måttet finde på mange alternative tiltag, for som hun siger:

– Midlerne her er små, og sammenlignet med hvad en

dansk institution har, så halter vi langt bagefter. Kodeordet er derfor "genbrug". I begyndelsen gik Anne-Mette Holm rundt i Tasiilaq sammen med brugerne og samlede op, hvad andre havde efterladt rundt omkring, men i dag er det mere systematiseret, så butikkerne og tømmerspladsen gemmer ting til værkstedet.

– For eksempel træemballage og de farvede plastikgjørde, der sidder rundt om de mange kasser, som alverdens varer ankommer i. Vi vasker dem, sorterer dem i farver og laver kurve ved hjælp af den gamle skandinaviske fletteteknik, man også bruger til julehjerter.

Anne-Mette Holm viser sit store syskrin frem. Det har hun lavet af genbrugstrå, og rundt om skrinet har hun sat små dyrefigurer og en fint udskåret kant.

– Det er alt sammen malet hvidt for at illudere narhvalstand og ben, som man jo normalt laver de fine udskæringer af. Desværre er det alt for dyrt, så derfor gælder det om at tænke alternativt. Men vi bruger dog den

ægte vare, når vi laver smykker.

En del af de ting, brugerne laver på værkstedet, køber både turister og lokale, der er glade for praktiske ting som kaffefilterholdere, knagerækker med udskårne grønlandske dyremotiver og vægure.

Hjælpsomme danskere

Ikke alle kaster sig ud i flette- og sløjdarbejder, for blandt værkstedets kvindelige brugere er især interessen for korsstingsbroderi stor. Derfor satte Anne-Mette Holm i foråret en annonce i et dansk ugeblad, hvor hun efterlyste gamle, originale Grønlandsmønstre af den legendariske Aage Gitz-Johansen (1897-1977).

– Han var en af det 20. århundredes mest alsidige kunstnere og var især betaget af Grønland, som han besøgte og rejste i flere gange. Han designede en lang række broderimønstre for Clara Wæver og havde en fin sans for at overføre det maleriske udtryk til noget tekstilt, uden at noget gik tabt i den proces.

Annoncen afstedkom et hav af svar med originale mønstre, fotos og sågar fine broderier med fuglemotiver, som nu hænger og pynter på værkstedet i Tasiilaq.

– Det var en overvældende respons, vi fik fra glade danskere, der gerne ville hjælpe os, og jeg er imponeret over, hvad de har sendt. Jeg har takket hver eneste med et personligt brev, og vi glæder os til for alvor at komme i gang med broderierne. Det er et af den lange, mørke vinters projekter. Flere af brugerne hygger sig gevaldigt med at brodere, og derfor synes jeg, det er vigtigt, vi får bygget vores mønstersamling op med grønlandske motiver. Og vi er fortsat meget interesseret i at modtage strik- og broderimønstre – men altså kun med grønlandske motiver, understreger Anne-Mette Holm.

Vild natur

Så trods fortvivlelsen i den første tid fortryder Anne-Mette Holm bestemt ikke, at hun valgte at flytte fra Frederikssund til Tasiilaq. Ud over de mange gode oplevelser på værkstedet og hjemme foran væven, byder livet her i det arktiske nemlig også på fabelagtige naturoplevelser.

– At bo i så mægtig en natur gør noget godt ved min sjæl! Det er vidunderligt, at det er så nemt at have et aktivt friluftsliv. I vinter kørte jeg i hundeslæde med venner, hele sommeren har jeg sejlet i kajak, og nu er jeg ved at lære at stå på ski. Det hele er lige udenfor hoveddøren, og jeg kan godt lide, at naturen her er vild og uberørt og ikke "friseret", som den er hjemme i Danmark!

Anne-Mette Holm med sit viskestykke med ulo-er. Det koster 175 kr. og fås bl.a. i Tekstiltalleriet i København samt i Nuuk og Tasiilaq.

Venlige danskere har sendt disse broderier med originale Gitz-Johansen-motiver til værkstedet i Tasiilaq til stor inspiration for brugerne.